

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Pavel Nováček:

Aplikace teorie mezinárodních bezpečnostních komplexů na současnou situaci v Africkém rohu

Pavel Nováček se ve své práci zabývá zajímavým tématem konfliktu v oblasti tzv. Afrického rohu. Ten je charakterizován mimořádně komplikovanou strukturou zúčastněných aktérů, kteří jednají v intencích mocenské logiky, jež by nepochybně potěšila Niccolu Machiaveliho – přičemž samozřejmě platí, že války, které se v oblasti Afrického rohu vedou, přinášejí nevýslovné utrpení zdejšímu civilnímu obyvatelstvu.

Autor se rozhodl využít k analýze konfliktu v Africkém rohu konceptuální aparát teorie regionálních bezpečnostních komplexů (TRBK), jež tvoří jeden ze základních pilířů tzv. kodaňské školy bezpečnostních studií, soustředěné kolem autorů Barryho Buzana a Ole Weavera. Cílem, který si vytyčil, je určit povahu bezpečnostního komplexu ve zkoumaném regionu, prozkoumat jeho vnitřní dynamiku a interdependenci jednání jednotlivých aktérů. Obecným východiskem je mu právě zmíněná teorie, jejíž podstatou je další z klíčových konceptů kodaňské školy – pojem sekuritizace, který lze zjednodušeně označit jako metodu vymezení intersubjektivní konstrukce bezpečnostních témat mezi jednotlivými aktéry.

Struktura práce je přímočará: Po úvodu následuje podrobné představení jednotlivých aktérů konfliktu, přičemž se pozornost autora soustředí zejména na Súdán, Etiopii a Somálsko. Následně autor krátce vymezuje sekuritizační ohniska v oblasti a poté se již věnuje aplikaci teorie regionálních bezpečnostních komplexů, konkrétně vymezení interdependenčních vazeb, určení typu komplexu a jeho začlenění do širšího regionálního kontextu.

Analytický záměr, který si autor v úvodu práce předsevzal, se mu podařilo prakticky beze zbytku naplnit. Historický rozbor motivace a aktivit jednotlivých regionálních aktérů je podrobný, přitom však velmi zajímavě a čtivě podaný. Následné analytické úvahy v rámci TRBK jsou přesné a dobře podložené předchozími empirickými fakty. Autor dochází k jednoznačným závěrům (že v případě Afrického rohu je v současnosti hlavní konfliktní linií soupeření mezi Etiopií a prozatímní somálskou vládou na jedné straně a Eritreou a Unií islámských soudů na straně druhé; že se v tomto regionu nejedná o plně rozvinutý bezpečnostní komplex, ale o pre-komplex, zejména z důvodu zdrženlivosti Súdánu; a že Africký roh lze ve shodě s autory kodaňské školy chápat jako součást většího bezpečnostního komplexu Blízkého Východu), které jsou podloženy dobře odůvodněnými argumenty.

Problematických aspektů textu není mnoho a vztahují se spíše k formálním stránkám práce. V úvodu, který je jinak dobře zpracován, chybí rozbor použité literatury. Členění jejího seznamu na konci práce není zcela adekvátní, navíc uvedené internetové zdroje (což je sama o sobě problematická kategorie) jsou citovány

v nedostatečně přesné formě. Text také obsahuje ne zcela pominutelné množství pravopisných chyb, překlepů a případů nesprávného psaní názvů.

Jedinou obsahovou připomínku lze mít k představení teorie regionálních bezpečnostních komplexů v 1.1. Je jasné, že cílem práce nebyl kritický rozbor tohoto konceptu, ale jeho aplikace na konkrétní příklad. Způsob, jakým je TRBK vymezena vůči realistickému a ‚globalistickému‘ pohledu na mezinárodní vztahy, je však přeci jen poněkud zkratkovitý, navíc autor při hodnocení těchto dvou konkurenčních směrů vychází prakticky výhradně z pohledu samotného Buzana a Waevera, kteří se na ně logicky dívají především kriticky.

Tím je však výčet problematických aspektů práce vyčerpán. Protože autor v textu otevírá některé zajímavé problémy, rád bych jej nicméně požádal, aby se během obhajoby pokusil odpovědět na následující otázky:

- Lze uvažovat o tom, že logika mocenského soupeření v rámci regionu Afrického rohu je (nebo by mohla být) natolik silná, aby byl tento konfliktní komplex vyčleněn jako nezávislý na ‚superkomplexu‘ Blízkého Východu?
- Do jaké míry mají na dění v oblasti vliv zásahy vnějších (globálních) aktérů (viz protiteroristické operace USA a působnost jejich nového velitelství pro Afriku nebo nedávno zřízená námořní operace EU)?

Závěrem lze říci, že bez ohledu na vytknuté nedostatky je analytický přínos práce nesporný a způsob jeho podání přesvědčivý. Navrhuji proto, aby byla v případě úspěšné obhajoby hodnocena jako **výborná**.

V Praze dne 19. 1. 2008